

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

Solutio ad id quod dicitur, crescite, & multiplicamini cap. xl

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

illis muneribus tuis? Quas culpas, quas iniurias con-
 donasti nobis miseris, atque immerentibus? Quem nā
 ergo ex omnibus mortalibus conferre merito, nedum
 præferre tibi in amore poterimus? Num uxorem? num
 liberos? aut amicum? num parentes? cognatos? affi-
 nes? aut alium quempiam necessitudine aliqua maxi-
 ma nobis, siue officiorum, siue meritorum causa coniun-
 ctissimum? Tu sanè omnibus præcellis beniuolentiā:
 omnibus præis forma, & decore, omnibus antecedis
 gratia, omnibus antecellis meritis, omnibus præstas cha-
 ritate. Tu unus omnibus factus es omnia: tu nobis pa-
 ter, tu frater, tu dominus, tu amicus, tu (quod uix ausim
 dicere) compar minister, tu seruator, ac denique redem-
 ptor, & remunerator largissimus. O ergo nimium ingra-
 tus, qui te non toto corde amato multo ingrator, qui
 amat quicquam extra te: o ingratisimus omnium, qui
 amat aliquid plusquam te. Ad te nunc ergo currimus
 dulcissime Iesu, ut tu, qui omnia trahis, quum uelis, tra-
 has & nos ad te. Eia bone Iesu trahe nos, ita ut obli-
 omnium, quæ in mundo placent, & quicquid terrenum
 sapit, te solum diligamus, tibi tantum seruiamus, de te,
 tantum meditemur. Trahe quæso pie Iesu tu, qui es
 omnia, & à quo omnia, & in quo omnia. Tu naturā re-
 gis; tu sideribus imperas, tu fata dirigis, mutasque tuo ar-
 bitratu: quum tu tamen maneat semper immutabilis.
 Tu plus sanè trahis quàm natura, plus exhibes quàm
 isti dicunt) fatum, plus inclinas quàm sidera: plus nites, quàm
 rerum omnium pulchritudines. Ecce domine ad te flē-
 tes clamamus, saluator mundi salua nos.

Solutio ad id quod dicitur, crescite & multi-
 plicamini. Cap. XL.

Sed hæcenus de inclinationibus ad amorem: nunc
 respondere aliis argumentis oportet, quæ restant
 & quia de multiplicatione, & repletione terre, in
 udo oris semper lasciuus hominibus innatat, non est per

DE CONIV. ET CONTI. SACER.

Gene. 1

mittendum id diutius fluctuari in incertum: sed quomodo id intelligi debeat, dilucidius explicandum. Dixit Deus, Crescite, & multiplicamini, & replete terram. Ecce dicunt hi in initio statim mundi præcepit Deus non castitatem, quæ inducit solitudinem: sed multiplicationem generis, & frequens sobolis incrementum. Crescere autem, & multiplicari, nisi per maris & fœemine commixtionem non poterat, quod est à castitate ualde diuersum. Callidi argumentatores, & patroni fallaces, quidam student præuaricari controuersias, actionesq; causarum, etiam ipsum ius sua interpretatione subuertunt: & ad fallendum iudicium, ex incongruis exemplis, uanas & dolosas coniecturas obliciunt. Hi quidem suo arbitratu, & pro sua sententia locum istum interpretantur, non ut re uera sonat: ut infra dicemus, & propterea falluntur. Etenim à uero sensu scripturæ argumentandi ratio tibi est eruenda, si uerū uis esse, quod affirmas, quod esse non potest, nisi talis sensus charitati, pietatique conueniat: à qua ab errare, uel tantillum, diuinam scripturam posse, negatur. Benedixit utique Deus illis (sic enim scriptum est) atque postea dixit, crescite, & multiplicamini, & replete terram. Quod quidē uerbum est afferre causam, cur fœeminam maremq; potissimum matrimonio copulauerit, non autem interdicare castitatem. Nā quū cōstituisset Deus hominū multitudinem mutua inter se opera propagari: atq; iccirco uirū fœeminamq; recenter de limo formatos, coniugli uinculo copulasset: ut dicit scriptura, benedixit eis, & dixit, Crescite & multiplicamini. Nō p̄cepit ergo Deus, ut audis, sed tātūmodo benedixit: quod propriū est nuptiarū, ut bonis oībus auspicietur. Vnde scriptum est benedixit, quod si licet sonat (ut more hominū loquar) bene præcatus est, & in primis liberorū frequentia, & generis multitudinē, pp̄ quod eos recenter creauerat, & ita matrimonio copulauerat. Nec enim dixerat hoc, ut hominibus præciperet, aut imperaret.

Gene. 1

ret, ut sobolē coeūdi libidine ppagarēt, & sic crescerēt, quū nemo sit q̄ propria uirtute, nec quū uoluerit qdē, possit generare: quoniā non est in aliculus hominis potestate id facere: sed summi illius opificis Dei est, & dare, & eripere liberos. Hic, n. sic cōiunxit primos illos homines, ac deinceps reliquos, nō ut singulis, sed in uniuerso illis gignēdi facultatē tribueret, q̄ alii alios ppagarēt, essetq; eis neq; potestas, quū uoluerint, neq; necessitas, quū noluerint generādi: sed ex nutu Dei possibilitas parēdi: & p̄ arbitrato suo libera facultas cōtinēdi. Impartit sanē, & aufert q̄bus uult Deus munus hoc fœcūditatis, uerū benedictionē multiplicādi, & crescēdi, quā tūc in principio præbuit, nunq̄ ab uniuerso hominū genere tollit, nec tollit, usq; ad cōsumationē sæculorū. Cōstat q̄ de hoc uerbū de multiplicādo, dictū esse in uniuersale, & propterea nō tenetur quilibet p̄stare de populo, sed satis est, ut in cōmuni p̄stetur. Multa enim sunt uni populo necessaria, quæ nemo p̄ se efficere solus potest, nec ētenetur: sed à multitudine efficiēdū est, ut aliud aliis annitatur, & præstet. Erat aut̄ totus mūdus replendus, quū iis, q̄ se corporaliter exercerent, & res priuatas, & publicas agerent, tū iis, q̄ rebus sacris, meditationi, contemplationiq; uacarent, liberi his prorsus curis, quæ præmunt illos, qui & liberis, & uxoribus dat̄ operam. At quū enim fuerat eo tēpore dominū de corporali prius multiplicatione statuere, & subinde de spiritali: quādo genus hominum ex tam exiguis initiis esset paulatim immensum numerum multiplicandum, ut indeforent post modum ex ea multitudine, & q̄ cōtēplatiuā uitā agerēt, & q̄ aliā multo sanctiorē multitudinē, nō carne, sed spiritu ppagarēt. Nā quid quæso nouo illi populo fuerat tunc potius exoptandum, q̄ multiplicatio, & humanæ sobolis incrementum: quandoquidē ob id, & homo ipse sit primo factus, & ex eo potissimum matrimonium institutum. Cui nam ergo uideri mirum debet, si ille effector muno

DE CONIV. ET CONTI. SACER.

Gene. 8

di, & molitor Deus tunc à primordio, in tam uasta solitudine uniuersi orbis, & in tam pusillo hominum numero, benedixerit sic nuptiis, dicens. Crescite, & multiplicamini, & replete terra. Per necessaria quidem fuerat eius modi multiplicatio: ut tam latum orbis spacium rationabili simul semine repleretur, quod mox erat & animalibus brutis opplendum: ne scilicet homines paterentur terram manere incultam, & numerosa copia bestiarum, ac uastissima solitudine imaniter effèrentur. Quò ob rem post diluuium quoque quum uniuersum pene hominum genus esset aquis deletum, dictum rursum fuit, Noe filiis. Crescite, & multiplicamini super terram. Quid est quòd mandat crescite super terram, nisi ut sit populus, & is maximus, unde postea ueluti ex seminario quodam, & uirgines, & coelibes secernerentur: qui incorruptis moribus uiuentes, alios edocerent recte uiuere: ut una secum postea repleant paradysum: Sylua plantanda est, ut crescat & ut sit, quod inde ad opus melius excidatur. Vineam quoque & ipsa plantatur, & crebra suffosione uberius propagatur, ut inde frequentes botri, & dulcia musta profluant, multo sanè potiora, quàm amoenitas umbræ & opacitas foliorum. Sic & in matrimonio, ubertatis proprius fructus est continentia, in qua quidem plures saluantur, quàm in delectatione, & amoenitate nuptiarum. Sed terra modo satis oppleta est, nihil necesse est, ut foecunda libidinis irriguitate luxuriet: & malis etià seminibus occupetur, sterilitatis metu. At quò magis opus est, plusquàm expedit ut ex sua tanta ubertate aliquot fructus pariat, qui eximantur ad maius opus, quàm ad solam propagationem carnalem, quicquid de carne quæ sint, uiuant tamen spiritu præter carnem.

Non esse opus nunc propagatione carnali: quicquam contra legem agere, & quò iam nimis repletus sit mundus hominibus, Cap. XLI.